

## Kinh tế số: một phần thiết yếu của nền kinh tế toàn cầu

Kinh tế số đang nổi lên như một động lực chính của tăng trưởng kinh tế toàn cầu. Với sự bùng nổ của thương mại điện tử và dịch vụ du lịch trực tuyến, báo cáo từ Forrester dự báo quy mô kinh tế số sẽ đạt 16,5 nghìn tỷ USD vào năm 2028, chiếm 17% tổng sản phẩm quốc nội (GDP) toàn cầu. Mặc dù vậy, mức độ áp dụng công nghệ số vẫn còn khác biệt lớn giữa các khu vực và quốc gia. Bài viết này sẽ phân tích các động lực chính thúc đẩy kinh tế số, những thách thức còn tồn tại và các xu hướng tăng trưởng đáng chú ý trên toàn cầu.



### *Kinh tế số toàn cầu: Động lực tăng trưởng chính*

Kinh tế số được thúc đẩy bởi bốn yếu tố chính: doanh nghiệp số, nguồn nhân lực số, dịch vụ công nghệ số và nghiên cứu và phát triển (R&D) trong lĩnh vực số. Tùy thuộc vào từng quốc gia, các yếu tố này có vai trò khác nhau trong việc thúc đẩy GDP. Ví dụ, tại Hàn Quốc, kinh tế số dự kiến đóng góp 31% GDP vào năm 2028, trong khi tỷ lệ này ở Mexico và Brazil chỉ lần lượt là 10% và 8%.

Doanh nghiệp số là một động lực tăng trưởng quan trọng, đặc biệt là các doanh nghiệp dựa trên quảng cáo. Ước tính, nếu định giá các sản phẩm số miễn phí dựa trên quảng cáo, quy mô kinh tế số toàn cầu có thể tăng thêm 25%. Tuy nhiên, vẫn còn nhiều không gian để phát triển, đặc biệt tại Liên minh châu Âu (EU), nơi chỉ 45% doanh nghiệp áp dụng điện toán đám mây và chỉ một phần ba sử dụng dữ liệu để cải thiện quyết định.

Sự tăng trưởng của doanh nghiệp số kéo theo nhu cầu nhân lực lớn, đặc biệt trong lĩnh vực an ninh mạng. Năm 2023, có đến 3,5 triệu vị trí trong ngành an ninh mạng chưa được lấp đầy. Tình trạng thiếu hụt nhân lực có thể trở thành một thách thức lớn, cản trở nỗ lực tự động hóa và phát triển kinh tế số.

Ngoài khu vực tư nhân, chính phủ cũng đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy kinh tế số. Tại Hoa Kỳ, gần 20% tổng chi tiêu công nghệ đến từ chính phủ. Để đạt được quy mô kinh tế số toàn cầu, báo cáo cho rằng chi tiêu cho các dịch vụ công nghệ số cần đạt 881 tỷ USD vào năm 2024. Tuy nhiên, sự thiếu hụt đầu tư vào nghiên cứu và phát triển vẫn là một vấn đề lớn. Tại châu Âu, mức chi tiêu công nghệ trung bình từ năm 2024 đến 2027 chỉ đạt 83 tỷ euro mỗi năm, thấp hơn đáng kể so với mức cần thiết là 125 tỷ euro để đạt được mục tiêu tăng trưởng số.

### *Các nền kinh tế dẫn đầu và xu hướng*

Không phải tất cả các nền kinh tế số đều giống nhau. Báo cáo phân loại kinh tế số thành ba loại chính: dựa vào thương mại điện tử, dựa vào chi tiêu công nghệ và dựa vào xuất khẩu công nghệ thông tin và truyền thông (ICT).

Trung Quốc và Úc dẫn đầu trong lĩnh vực kinh tế số dựa trên thương mại điện tử, với phần lớn chi tiêu tập trung vào bán lẻ trực tuyến và du lịch. Các quốc gia như Mexico, Ấn Độ, Tây Ban Nha, Ý và Brazil dự kiến sẽ chứng kiến mức tăng trưởng mạnh mẽ trong thương mại điện tử trong tương lai.

Ngược lại, các nước châu Âu như Pháp, Đức, Ý và Tây Ban Nha, cùng với Hoa Kỳ và Anh, tập trung vào chi tiêu công nghệ. Hoa Kỳ đặc biệt nổi bật khi chỉ chiếm 4,2% dân số thế giới nhưng dự kiến đóng góp đến 42% chi tiêu công nghệ toàn cầu. Tuy nhiên, đầu tư công nghệ không phải lúc nào cũng đồng nghĩa với khả năng cạnh tranh. Ví dụ, Nhật Bản có 45% kinh tế số đến từ chi tiêu công nghệ, nhưng lại xếp hạng 32/64 về năng lực cạnh tranh số.

Trong khi đó, Ấn Độ, Hàn Quốc và Mexico dẫn đầu về xuất khẩu sản phẩm và dịch vụ ICT. Tại Ấn Độ, gần 45% kinh tế số đến từ xuất khẩu ICT, với ngành công nghệ thông tin tăng trưởng 15,5% vào năm 2022. Mexico cũng là quốc gia xuất khẩu ICT lớn thứ tư trên thế giới, sau Trung Quốc, Hoa Kỳ và Hàn Quốc.

Kinh tế số không chỉ là xu hướng tạm thời mà đã trở thành một phần thiết yếu của nền kinh tế toàn cầu. Với tốc độ tăng trưởng dự kiến lên đến 16,5 nghìn tỷ USD vào năm 2028, tiềm năng của kinh tế số là không thể phủ nhận. Tuy nhiên, để hiện thực hóa tiềm năng này, các quốc gia cần tăng cường đầu tư vào cơ sở hạ tầng công nghệ, phát triển nguồn nhân lực và cải thiện khả năng cạnh tranh trong môi trường số. Việc hiểu rõ các xu hướng và động lực của kinh tế số sẽ giúp các quốc gia và doanh nghiệp tối ưu hóa cơ hội trong kỷ nguyên kỹ thuật số.

*P.A.T (NASATI), theo WEF, 1/2024*

*Nguồn: Cục Thông tin Khoa học và Công nghệ Quốc gia.*